

สรุปผลการประชุม 15th APPPC Regional Workshop on Review of Draft International
Standards for Phytosanitary Measures (ISPMs) - IPPC Regional Workshop on Draft ISPMs)
ระหว่างวันที่ ๑๕ - ๑๙ กันยายน ๒๕๕๗ ณ เมืองปูซาน สาธารณรัฐเกาหลี

การประชุมครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประเทศสมาชิกอารักขาพืชระดับภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก (APPPC) ได้พิจารณาให้ข้อคิดเห็นต่อร่างมาตรฐานด้านมาตรการสุขอนามัยพืช (Draft ISPMs) ที่จัดทำขึ้นภายใต้อนุสัญญาว่าด้วยการอารักขาพืชระหว่างประเทศ (IPPC) ประจำปี ๒๕๕๗ จำนวน ๘ เรื่อง ซึ่งข้อคิดเห็นดังกล่าวจะนำไปใช้เป็นข้อคิดเห็นของภูมิภาคและของประเทศสมาชิก APPPC รวมทั้งเพื่อรับทราบความคืบหน้าผลการดำเนินงานด้านต่างๆของสำนักงานเลขาธิการ IPPC โดยมีผู้เข้าร่วมประชุม รวม ๓๒ คน จากประเทศสมาชิก APPPC ๑๗ ประเทศ ได้แก่ เครือรัฐออสเตรเลีย สาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศ ราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐประชาชนจีน สาธารณรัฐอินโดนีเซีย ประเทศญี่ปุ่น สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สหพันธรัฐมาเลเซีย สาธารณรัฐแห่งสหภาพพม่า สหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยเนปาล นิวซีแลนด์ สาธารณรัฐเกาหลี สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐสิงคโปร์ สาธารณรัฐสังคมนิยมประชาธิปไตยศรีลังกา ราชอาณาจักรไทย และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม รวมทั้งผู้แทนองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติประจำภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก (FAO Regional Office for Asia and Pacific) และผู้แทนจากสำนักงานเลขาธิการ IPPC

๑. ผลการพิจารณาข้อคิดเห็นต่อ Draft ISPMs รวม ๘ เรื่อง ดังนี้

๑.๑ Draft ISPM: International movement of seeds ร่างมาตรฐานนี้ให้คำแนะนำสำหรับการระบุ ประเมิน และจัดการความเสี่ยงศัตรูพืชที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนย้ายเมล็ดพันธุ์ระหว่างประเทศ ที่ประชุมมีการอภิปรายอย่างกว้างขวางในประเด็นที่เมล็ดพันธุ์ไม่เพียงเป็นพาหะของศัตรูพืชหรือมีศัตรูพืชปนเปื้อนมาเท่านั้น แต่ต้องพิจารณาความเสี่ยงในฐานะที่เมล็ดพันธุ์นั้นเป็นศัตรูพืชด้วยหากนำเข้ามาปลูกในประเทศ และตามร่างมาตรฐานนี้กำหนดให้สินค้าเมล็ดพันธุ์ที่ขนาดร่นมีปริมาณน้อย (small lot size) อาจพิจารณาใช้มาตรการลดความเสี่ยงศัตรูพืชแตกต่างจากขนาดร่นสินค้าที่มีปริมาณมาก (large lot size) ได้ ที่ประชุมมีความเห็นตรงกันว่าขนาดร่นสินค้าไม่ว่ามีปริมาณมากหรือน้อยล้วนมีความเสี่ยงศัตรูพืช แต่อย่างไรก็ตามมาตรการบางอย่าง เช่น การชักตัวอย่าง หรือการตรวจสอบ สำหรับร่นสินค้าปริมาณน้อยอาจจำเป็นต้องพิจารณาวิธีการเฉพาะซึ่งขึ้นอยู่กับปริมาณและวัตถุประสงค์การนำเข้า เพื่อให้เป็นไปได้ในทางปฏิบัติ

๑.๒ Draft ISPM: International movement of used vehicles, machinery and equipment ร่างมาตรฐานนี้ให้คำแนะนำสำหรับการระบุและแยกแยะความเสี่ยงศัตรูพืชที่อาจมีได้ในยานพาหนะ เครื่องจักร อุปกรณ์ที่ผ่านการใช้งานแล้ว รวมถึงยานพาหนะและอุปกรณ์ทางทหาร ซึ่งอาจเกิดจากการปนเปื้อนของ ดิน ศัตรูพืช เศษซากพืช หรือเมล็ดวัชพืช ขึ้นอยู่กับการใช้งานก่อนที่จะมีการเคลื่อนย้าย จึงต้องมีการประเมินความเสี่ยงศัตรูพืชและเลือกใช้มาตรการสุขอนามัยพืชที่เหมาะสม ประเด็นพิจารณาที่สำคัญ คือการเพิ่มแนวทางปฏิบัติให้องค์กรอารักขาพืชแห่งชาติของประเทศผู้นำเข้าสินค้าเหล่านี้ สามารถดำเนินการตรวจสอบมาตรการทำความสะอาดและการป้องกันการปนเปื้อนหลังทำความสะอาดของสินค้านำเข้าส่งออก ณ ประเทศผู้ส่งออกได้

๑.๓ Draft ISPM: Amendments to ISPM 5 (Glossary of phytosanitary terms) 2014 ร่างมาตรฐานนี้เป็นการเพิ่มเติมแก้ไขนิยามคำศัพท์ด้านสุขอนามัยพืชใน ISPM หมายเลข ๕ ซึ่งในปีนี้มีคำศัพท์ใหม่ ๑ คำ และขอแก้ไขคำศัพท์เดิม ๕ คำ ที่ประชุมเห็นชอบตามร่างที่นำเสนอ ยกเว้นการแก้ไขนิยามคำว่า wood (as a commodity class) ซึ่งร่างเดิมไม่รวมวัสดุไม้แปรรูป ที่ประชุมเห็นควรให้รวมวัสดุไม้แปรรูปเป็นสินค้าไม้ชนิดหนึ่งด้วย และเพิ่มผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่เป็นข้อยกเว้น เนื่องจากไม้ไผ่จัดเป็นสินค้าในกลุ่มที่ไม่ใช่ไม้

๑.๔ Draft ISPM: Annex to ISPM 28:2007 Phytosanitary Treatments ที่ประชุมพิจารณาว่าวิธีการกำจัดศัตรูพืชจำนวน 6 วิธีการที่เสนอ โดยมีประเด็นพิจารณาที่สำคัญ ได้แก่ ร่างมาตรฐานแต่ละวิธีการจำเป็นต้องกำหนดเป็นมาตรฐานระหว่างประเทศหรือไม่ เนื่องจากในทางปฏิบัติจะเป็นความตกลงแบบทวิภาคีของประเทศคู่ค้า อย่างไรก็ตามหากมีการกำหนดเป็นมาตรฐานระหว่างประเทศก็ใช้ประโยชน์ในการอ้างอิงซึ่งขึ้นอยู่กับประเทศจะนำไปใช้ นอกจากนี้ที่ประชุมได้พิจารณาถึงประสิทธิภาพ (effective dose) ของแต่ละวิธีการที่จะกำหนดเป็นมาตรฐาน จำเป็นต้องมีประสิทธิภาพในการกำจัดศัตรูพืชได้ไม่น้อยกว่า 99.99 % หรือไม่ ซึ่งที่ประชุมเสนอให้แต่ละประเทศไปทบทวนเอกสารงานวิจัยที่อ้างอิงในร่างมาตรฐานเพื่อความชัดเจนอีกครั้ง

๑.๕ Draft ISPM on Substantial Concerns ซึ่งอยู่ในขั้นตอนเวียนขอความเห็นจากประเทศภาคีสัญญา IPPC รอบที่ ๒ เฉพาะข้อคิดเห็นที่เป็นสาระสำคัญเท่านั้น จำนวน ๔ เรื่อง ได้แก่

๑.๕.๑ Draft ISPM: Amendments to ISPM 5 (Glossary of phytosanitary terms) 2013 ร่างมาตรฐานนี้เป็นการเพิ่มเติมแก้ไขนิยามคำศัพท์ด้านสุขอนามัยพืชที่มีการเสนอพิจารณาแล้วเมื่อปี ๒๕๕๖ และผ่านการแก้ไขโดย standard committee แล้ว ที่ประชุมเห็นชอบตามร่างมาตรฐานโดยไม่มีข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

๑.๕.๒ Draft ISPM - International movement of growing media in association with plants for planting ร่างมาตรฐานนี้ให้คำแนะนำสำหรับการประเมินความเสี่ยง และมาตรการด้านสุขอนามัยพืชสำหรับลดความเสี่ยงศัตรูพืชที่อาจติดมากับวัสดุปลูกพร้อมกับต้นพืชที่มีการเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศ ที่ประชุมเสนอให้พิจารณาความเหมาะสมของการประกาศร่างมาตรฐานนี้เป็น stand alone standard หรือจะเสนอให้เป็นเอกสารแนบของมาตรฐาน ISPM 36 Integrated measures for plants for planting ตามความเห็นเดิมเมื่อปี ๒๕๕๖ โดยมีมติให้แต่ละประเทศพิจารณาส่งข้อคิดเห็นตามที่เห็นสมควร

๑.๕.๓ Draft Annex to ISPM 26 - Phytosanitary Procedures for Fruit Fly (Tephritidae) Management ร่างมาตรฐานนี้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับแนวทางการใช้วิธีการสุขอนามัยพืช (Phytosanitary Procedures) สำหรับการบริหารจัดการแมลงวันผลไม้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งและคงสภาพการเป็นพื้นที่ปลอดแมลงวันผลไม้ หรือพื้นที่ซึ่งมีความแพร่หลายของแมลงวันผลไม้ต่ำ รวมถึงการพัฒนาดำเนินงานในรูประบบ (system approach) ที่ประชุมพิจารณาความเห็นที่ผู้แทนประเทศจีนเสนอ เช่น การประเมินประสิทธิภาพของวิธีการ และการกำจัดผลร่วงภายใน ๓ วันเพื่อป้องกันกำจัดแมลงวันผลไม้ เห็นว่าเป็นรายละเอียดปลีกย่อย จึงให้แต่ละประเทศนำไปพิจารณาหากเห็นด้วยตามที่ผู้แทนประเทศจีนเสนอ สามารถส่งเป็นข้อคิดเห็นของประเทศได้

๑.๕.๔ Draft ISPM - International movement of wood ร่างมาตรฐานนี้ให้คำแนะนำสำหรับการประเมินความเสี่ยงของไม้ และคำอธิบายมาตรการด้านสุขอนามัยพืชสำหรับลดความเสี่ยงศัตรูพืชที่อาจติดมากับไม้ที่มีการเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศ ที่ประชุมมีข้อคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับมาตรฐานนี้ว่าไม่มีข้อกำหนดที่ชัดเจนและมีข้อมูลรายละเอียดมากเกินไป แตกต่างจากมาตรฐาน ISPM อื่นที่จัดทำแล้ว อย่างไรก็ตามที่ประชุมให้แต่ละประเทศพิจารณาส่งข้อคิดเห็นตามที่เห็นสมควร

๒. ความคืบหน้าผลการดำเนินงานด้านต่างๆของสำนักงานเลขาธิการ IPPC ดังนี้

๒.๑ การจัดตั้งคณะทำงาน National Reporting Obligations Advisory Group (NROAG) เพื่อทำหน้าที่กำหนดแนวทางให้ประเทศภาคีจัดทำรายงานศัตรูพืชที่เกี่ยวข้องหรือผูกพันให้ต้องดำเนินการตามพันธกรณีของอนุสัญญา IPPC เช่น การรายงานรายชื่อศัตรูพืช สถานภาพของศัตรูพืชในประเทศ เป็นต้น ซึ่งจัดประชุมครั้งแรกเมื่อเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๗ ที่ผ่านมา โดยมี นางสาวทรงศณีย์ ปรัชญาบำรุง ผู้เชี่ยวชาญด้านมาตรฐานสุขอนามัยพืช มกอช. จากประเทศไทย เป็นผู้แทนภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกในคณะทำงานชุดนี้

๒.๒ ความคืบหน้าของการรับรองสุขอนามัยพืชด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-phyto) ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนสร้างความเข้าใจให้กับประเทศภาคี สร้างความชัดเจนในข้อผูกพันเกี่ยวกับกฎหมายของ FAO การพัฒนาระบบรองรับการส่งผ่านข้อมูลแบบ single point (hub) transmission และการพิจารณา

ค่าใช้จ่ายในการสร้างและบำรุงรักษาระบบ ในส่วนของ APPPC จะจัดประชุมเชิงปฏิบัติการในประเทศไทย เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับ e-phyto ประมาณปลายเดือนตุลาคม ๒๕๕๗

๒.๓ ความคืบหน้าการจัดทำมาตรฐานเกี่ยวกับการขนส่งตู้คอนเทนเนอร์ทางเรือ ที่ประชุม รับประทานผลการสำรวจศัตรูพืชที่พบในตู้คอนเทนเนอร์ที่ใช้ส่งสินค้าทางเรือ ซึ่งพบศัตรูพืช วัชพืช ดิน เศษซาก พืชติดไปจำนวนมาก อย่างไรก็ตามในการประชุมคณะกรรมการมาตรการสุขอนามัยพืช (CPM) ครั้งที่ ๙ เห็นว่าควรมีการสำรวจเพื่อเก็บข้อมูลเพิ่มเติม และนำข้อคิดเห็นของแต่ละประเทศมาพิจารณาแนวทางดำเนินการที่เป็นไปได้ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น International Maritime Organization, International Labour Organization และ United Nations Economic Commission for Europe ต่อไป แต่คณะกรรมการ วิชาการ (Standard Committee) ที่เกี่ยวข้องกับการนี้เห็นว่า ไม่มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพิ่มเติมเพราะมี ข้อมูลเพียงพอแล้ว

๒.๔ โครงการจัดตั้ง Roster of PCE facilitators โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดอบรมเพื่อ สร้างผู้เชี่ยวชาญด้านสุขอนามัยพืชสำหรับให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาความสามารถด้านสุขอนามัยพืชกับ ประเทศภาคี ที่ประชุมขอให้แต่ละประเทศช่วยประชาสัมพันธ์โครงการเชิญชวนผู้สนใจสมัครเข้าร่วมโครงการ ผู้ที่สนใจสามารถอ่านรายละเอียดเพิ่มเติมและส่งใบสมัครพร้อมประวัติแบบออนไลน์ได้ทาง <http://www.phytosanitary.info/node/602>

ข้อเสนอ

๑. สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ ในฐานะหน่วยงานประสานด้านมาตรฐาน สุขอนามัยพืชของประเทศ จะประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาข้อคิดเห็นต่อร่างมาตรฐานที่ได้จาก การประชุมและรวบรวมเป็นความเห็นของประเทศไทยแจ้งต่อสำนักงานเลขาธิการอนุสัญญาว่าด้วยการ อารักขาพืชระหว่างประเทศ โดยเฉพาะเรื่องที่จะมีผลกระทบต่อการปฏิบัติภายในประเทศไทย

๒. ประสานกับกรมวิชาการเกษตรในฐานะองค์กรอารักขาพืชแห่งชาติ ติดตามความคืบหน้า ของการดำเนินงานด้าน e-phyto และการจัดทำมาตรฐานเกี่ยวกับการขนส่งตู้คอนเทนเนอร์ทางเรือ เพื่อ เตรียมความพร้อมการปฏิบัติในประเทศ

๓. เห็นควรประชาสัมพันธ์โครงการจัดตั้ง Roster of PCE facilitators ให้กับหน่วยงาน ราชการและสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้องทราบเพื่อสมัครเข้าร่วมโครงการ